

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сант.

Борбе на западном фронту

— Значај и развој битке на Соми —

Догађаји, који се у последње време одигравају на западном фронту почели су најзад озбиљно да увнемирују немачку јавност. Битка на Соми, чији развој постаје све непозољнији, узима карактер решавајуће борбе. Ужасна артиљеријска бомбардовања, гигантске борбе у ваздуху, сукоби великих маса пешадије — све је то на фронту Соме у досад нечувеним и незапамћеним размерама. Милиони људи који се центришу су једни против других и воде једну борбу, каква није никад забележена у историји.

Досадашњи ток операција на Соми обележен је сјајним и знаменитим успесима англо-француског оружја. Удружене Савезничке снаге задобиле су серију великих победа над кајзеровим трупама. Огроман број заробљеника, сипан ратни материјал, грди гомиле немачких лешева, заузете читавих низова немачких положаја — све су то речити сведоци победоносних напада Савезника.

У више махова истиша на је досад чињеница, да је сва иницијатива борбе на западном фронту датас у Савезничким рукама. Она је то увек била на фронту Соме, а од немачкога страховитог пораза на Вердену, прешла је и на све остале секторе западног фронта. Англо-француска главна команда развија своје операције на томе фронту, према једном генијалном плану, који досад није покажао никаквих слабих страна и чија досадања примена даје јединствене гарантије за коначан успех.

Борбе на западном фронту представљају за Немачку највећу опасност. Фалкенхайн је тврдио, да ће сеглавна решавајућа битка одиграти на томе фронту. Немачка штампа је увек са једва пријемом стрепњом коментарисала операције на Соми, али имаје стално приписивала критичну важност за исход рата. И док су се немачки коминикејтори думали, да јавност обмају о правом

току догађаја на западном фронту, већина немачких листова почели су, нарочито у последње време, да полако откривају веће лике таме, којим је Хинденбург завијао празу истину о битци на Соми. Немачки листови констатовали су, да Савезници имају надмоћност у артиљерији и бројном стању трупа, и објашњавају по влачење и поразе своих трупа „изненадним и неодољивим нападима англо-француских маса“. За „генерације“ Хинденбургов, то је забиља велика покуда.

У последње време „гвоздени маршал“ се труди, да пораде својих трупа објасни „потребним повлачењем на Сигфридovу линију“. Међутим, Савезнички коминикејтори јављају јасно и убедљиво, да је и та фатална линија начета. Академије узме у обзор развој и ток операција на Соми, стиче се непоколебљиво уверење, да ће и та Сигфридova линија ускоро пасти и да ће је Хинденбург заменити неком другом, новом.

Битка на Соми је несумњиво највећа у историји садашњега рата, по својим размерама у ангажованом људству и материјалу. Она ће то по свој прилици бити и по својим резултатима. Изгледа, да је Фалкенхайн имао право са својом претпоставком, да ће се европски рат решити на западном фронту. Слајено се с тиме, јер нам цео развој битке на Соми даје пуно разлога, да изведемо непобитан за кључак, да ће судбина Немачке бити углавном запечаћена на томе фронту.

Грчка штампа

Познати грчки пријатељ г. Клемансон објавио је нов врло оштар чланак против краља Константина, у коме вели:

»Атински дописник «Таймс» телеграфира да никада ситуација није била тако озбиљна, јавља за потпуни неуспех по мјерљиве политичке, и истиче тријумф наоружане германске странке.

Ове вести позављају оношто смо одавно утврдили. Истрајно

гомилане погрешке изазивају напослетку катастрофе ако нико не заустави њихоз ток. Не бих се изненадио кад би се десио какав судар, јер док ми сносимо оно што је несносно, дотле

за превоз под скриптар Њ. В. Великог Издајника оних становника који су се били пријатели влади Венизелосовој уз кличања Француској.

Рекао сам да је г. Рабо изменно последњи део Бријановог програма. Али нико није могао веровати да је довољна ова елементарна мера. А г. Рабо ма

ње него нико. И док очекујемо поступали онако чудновато и према Црногорцима и према осталом Српству.

В део је како бивши краљ Никола закеде Црногорце за Годеш планину, али не да сачувају своју војску, као што је то учинио Вук Бранковић — већ да дозволи да „шака Јадак“ аустријског обезоружа 50 000 црногорских сокола, до сада неразоружаних јунака.

Након тога што је својим оличима видио ту издају ногих Бранковића, горих од Бранковића, Томо П. Орашовац, који је сада старац у својим шездесетим, читавих осам месец кријевио је испитивао све она што је видио, потврђивао исказима Црногорца које је послужио срећа да умакну из замке сплетене од стране Николе, Ксеније и Петра Петровића.

Сви су му Црногорци потврдили оно што је он видио својим очима. Ну ни то није било доста Тому П. Орашовцу. Није хтео под старост да огреши своју душу. Ради тога се решио да 15. септембра 1916. године из Марселя у Француској упути једно дуго писмо бившем краљу Николи, упразо — бившем Николи, јер српски владар престаје бити владарем овог часа када помисли на Јадају. У том писму Томо П. Орашовац саопштава бившем Николи све што је сазнао о издаји Црне Горе и износи му 75 чињеница, из којих се јасно види да је та издаја извршена са знањем, са одобрењем, и са упутством краљевим. Ради тога, упућујући ово писмо, вели Томо П. Орашовац: „желим дати могућност Вашем Величанству да све ово изволи прочитати, проучити и наредити да се по свим овим тачкама донесе и одговор, можда да се ово не тумачи рђаво — него онако како је, са чистом намјером, за долазак истине написано, те да се чује и оно што противу Вас и Вашим власти и врховне команде, војује, као и оно што побија, ако случајно имате каквих виљаних изговора, вриједност оптужбек.“

Пуна четири месеца чекао је Томо П. Орашовац одговор на ово писмо. Ну одговора није било. Никола није био у стању да одговори. Никола је муком грезавао да је по ранијој погодба издао Црногорце Аустријији — да их обезоружавају, срамоте и сада, везане, прогоне од немила до недрага.

Кад је на овај начин Никола потврдио све оно што је било написано у свом писму, Томо П. Орашовац предао је то писмо јавности.

Ма ћемо што је могуће кра-

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЯ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франака, годишње 36 франака

ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ ПО ПОГОДВИ

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва

улица Коломбо 33 Солун.

ка је такође поставила у арсенале сумаренске велики број техничара-ђака и више инжењера који су раније били у инжењерији у војсци.

Вашингтон. — Сви листови тврде да је амерички генерал штаб усвојио све предлоге маршала Жофра односно обуке, и организације будуће америчке војске. Сенат Њујоршке државе сазнао је за изражену жељу маршала Жофра да се амерички специјалисти, нарочито инжењери, брзо упуте у Француску. Упутио је одмах апел и за три дана само у Њујоршкој држави пријавили су се 20.000 чиновника и механичара.

Петроград — После једног

постигнутог споразума између лазница 0.45, такса 0.10, пријез 0.15); друга класа 0.50, (у-лазница 0.30, такса 0.10 пријез 0.10).

Ложе: 4.50, (улајница 3, такса 0.60, пријез 0.90), бесплатне карте: 0.45, (такса 0.20, пријез 0.25).

Благодарност.

Госпођа и деца почив мученика Србина Ранка Глигоријевића из Битоља кога су Бугари прошле године сбесили у Битољу, налазе се сада у Водену као избеглице.

Срби и Српкиње настанили у Водену дирнути судбином Ранковом, нису могли пропустити а да о Ускру ове године Ранкова деца не осете да их је отац као Србин, Србима оставио те су међу собом прикупили 265 25 драхми, од које су суме деца Рајкова за велики празник пристојно оденута, а и удова новчано помогнута.

Владини Комесар је овим путем изјављују у име Рајкова: Госпође и Деце своју благодарност племенитим дародавцима.

Из Канцеларије Владиних Комесара 25. Априла 1917. год. бр. 1505 — Солун.

Парастос.

Божји Ст. Павловић рез. арт. капетан, са браћом: Бориславом и Драгољубом — даваје полу-годишњи парастос своме узоритом брату пок. Војиславу Ст. Павловићу пуковнику бив. команданту пук, — у суботу 29. ов. т. м. у 10 сати пре п. у цркви Св. Саве О овоме изјавишају Војислављеве другове и пријатеље.

Солунски биоскопи.

Провизорна влада издала је наредбу свима овдашњим биоскопима да почев од 1. маја од свих гледалаца без разлике наплаћују нову таксу т. зв. ратни пријез у износу 30 од сто од улазне цене. Поред овога, наплаћиваће се и даље десад постојећа владина такса од 20 од сто.

Према томе, изјавшава се публика да ће за похођење биоскопа имати да плаћа следећу улазну цену:

Цивилни: прва класа 1. 25 (улајница 0.80, такса 0.20, пријез 0.25), друга класа 0.70 (улајница 0.45, такса 0.10, пријез 0.15).

Војска: прва класа 0.70, (у-

го трајати. Моје је уверење да ћемо се опет видети. То је моја жеља. — Синко, мило дете моје, никада не заборави ову свету груду наше земље, врати се своме дому, али само тако, кад она буде слободна, кад нећеш бити у туђинском ропству, као што ја, сад под старе дане са једном ногом у грсу — осадах.

У томе моменту, када све мајчине речи, тихо, нежно зазујаше у мојим ушима, она, моја мати, мој добри родитељ, изгледаше ми као у божанској ореоли, узвишен, света и бо жанствена...

Њено смежурено, борама из браздана, а болом испијено лице, проткало благим цртама добро те, могло се упоредити са оном сликом Микел Анђела, где он на

лицу свете Богородице, износи сву благост добре душе.

Њене свете, миле речи, полако, сталожено изговорске онагајутра — 22. октобра 1915 — када хладне, кишне капљице засипају прозорска окна мајчиног дома, — и сада, па и до последњег часа, биће урезане у моме срцу.

— Још једно руковање, још један пољубац, дуг, топао, слајдак — и ја се нађох на густој улици, збуњен, тужан, утучен ...

— Езо година је дана, мила најко, од часа нашег растанка. Цела је прохујала. То је година бола и туге, сумње и надања. Ова је година била туга као вејкови ...

Ја се крепим, јер ти ми рече, родитељу мој, да ћемо се видети: и да ће ипак све добро

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски аванџан извештај — Солун, 27. априла.

26. априла продужена је артилериска борба дуж целог фронта у колико је то јака магла дозвољавала. На више места наши предњи пешадијски делови извршили су успеле препаде на непријатељске ровове, нарочито у пределу Доброг Поља, где смо отела још неке непријатељске пређе ровове и заробили 1 официра и 54 војника и запленили 1 митралеј.

Наши авијатичари успешно су бомбардовали непријатељске логоре дуж фронта.

Прекид односа

Ла Паз, 27. априла

Боливија је објавила прекид дипломатских односа са Немачком. (Радио).

Немачка и Аустрија

Берн, 27. априла

«Нојесте Лайпцигер Нахрихтен» нападају аустријску штампу, што је ова осудила немачки апетит за анексијом. Исти лист дјеша да су анексија Курландије, Литваније, Бриг Лонгвеја као и економско патчиње Белгије потребни. (Радио).

Криза у Немачкој.

Берн, 27. априла

Баварски мин. унутр. дела учинио је нове изјаве о стању исхране. Он је истакао да су живот источна храна, нађени у Румунији недовољни, и да ће после 2. августа Немачка морати употребити овогодишњу жељту. (Радио.)

Манифестије у Бечу

Берн, 27. априла

Јављају из Беча, да је у последњу недељу група социјал-демократа организовала велики митинг, на коме је тражено за-вођење општег права гласа.

Федерални савет

Берн, 27. априла

Јављају из Берлина: Први баварски министар стигао је овде да председава комисији федералног савета, која данас почине рад.

Бразилија пред ратом

Рио де Жанеиро, 27. априла

Бразилански министар спољ. послова испољио је своје најверу, да потпомогне енергично Сел. Државе, којима нуди све производе земље. Он је иста-као потребу, дасе опозове декрет о неутралности Бразилије.

Најновије вести

Париз, 27. — Енглески краљ упутио је председнику републике следећи телеграм: Желим, да се придржим моје народу, да бах Вам упутио моје најтоплије честитање приликом стапљања успеха храбрих француских армија у њиховој офанзиви.

Г. Понкар је одговорио: »Захваљјам Вашем величеству на новој части, коју је указао храброст и успесима француске војске и срећан сам, да упутих храброј британској војсци живе честитке њених ратних другова.«

Берн, 27. — Јављају из Берлина: Баварски краљ, говорећи пред баварским трупама код Страсбурга, рекао је: «Ми смо још увек готови да потпишемо мир, који би нас обезбедио од опасности да нас не нападе цео свет. Али, нажалост, циљ непријатељев није само да нас поврати у наше старе границе већ да нам отме ову лепу и милу земљу. (Циља се на Алзас-Лорен, уред.)

Париз, 27. — «При Паризу» сазнаје из Штокхолма: Скандинавске земље и Холандија извештаве су од Америке, да у будуће имају таки осигуравата све транспорте артиљерија из Америке и ја морају дати гарантије, да се роба неће слати у Немачку.

«Ж. рналу телеграфишу из Вашингтона: Влада ће тражити од сената изгласавање закона, којим се строго забрањује сваки извоз за неутралне земље.

НОШТА ЗА СРБИЈУ

Коњички мајор Драгомир Ј. Голубовић моли своје пријатеље, познанке, рођаке и све добре и племените људе у Нишу, да му прихвате и очувају три

Сваког оног који буде мајтца за моје малишаке у радију само да се сачувају и одрже, поред накнаде и већите благодарности и признања, сматрају за најближег свога.

Сваки родитељ може већ помити тугу и бол оца кад својим малишанима не може дачи помоћи, ма да ради све, да им се живот олакша. С тога молим свакога, дани се нађе у овој прилици.

Стеван Васиљевић извештава г. Димитрија Живадиновића трг. Београд, да је он са г. Алексом, Радомиром, Војом, Душаном и малим Ђурђем живо и здраво.

Никола Ристић, магациног срп. дож. ж. извештава своју жељчу Кају Младеновић, село Мачулује да је жив и здрав и моли је за извештај о њој и деци.

Г. Артиклију војни апотекар, умользва се ако је добио слику из Србије за Душана Араповића нека пошаље на адресу профјант колона поште бр. 414.

М. лутину Митровићу, - Ужидали си добио карте које сам ти послао по потпоручнику, јави ми да знам, ако буде што новије јавиши ти, твој Миле М. шиј.

Ппоручнику Душану С. Рому Вертекоп, Енглеска болница 37, нека пошаљу своје адресе г. г. Михајло Стојанчевић, резевни капетан и професор и ипоручник Илија Гавриловић.

Васа Аранђеловић рез. арт. поручник Министарства просвете извештава вас ваша мајка преко мојих — да је од Ж. Симоновића добила Јазешај с вами. Оца и баба су у оскудици и да им пошаљете новац колико можете. Јуб. Илија осн. инж. капетан бр. поште 999.

Нове књиге

Извеште су из штампе и пуштене су у продају ове књиге:

Са српског фронта. Од Ђ. Лазаревића. Цена 0'50 д.

На помољу. Од Ива Ђипника. Цена 1'50 д.

Косово или Вој на Косову 1389. год. у народним песмама. Цена 1. дин.

Цркве. Српска читанка. Приредиле Јубилица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 0'70 д.

Ружа. Српска читанка. Приредиле Јубилица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50 д.

Вожур. Српска читанка. Приредиле Јуб. Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50.

Књиге се могу добити:

1) Код издавача Николе Л. Ерића, новинара, уредништву »Велике Србије« у Солуну, за чију се адресу треба обратити и за распродажу;

2) Код г. С. Стефановића царичавка, на служби при Финанској Делегацији у Солуну;

3) У књижарни српских књига за ресторацију »Београд« у Солуну.

4) На фронту овлашћен је г. М. Богдановић, фотограф, да ступља претплату и врши поштанске.

Уредништво „Вел. Србије прима огласе по умереној цени.

Књижара

РАДИУМ

Улица Венизелос 7.

Има све врсте илустрованих листова, забавних књига: француских, енглеских и талијанских. Продајна цена као у Француској.

Велики избор хартија за писма, Сатова, артикалса и прибора фотографских најпризнатијих фабрика »Кодак« и »Лимијер«.

Извршује све фотографске радове за 24 часа. Огромно стовариште парфимерије и артикалса за тоалету.

Разне робе стакларске, посуђа и кухињских потреба.

—30—

СИНОВИ Г. А. ЕРЕРА И КО ЛТД. СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапе, бижутерије, мириза, чипака, пантлика, платна мушема Париских артикалса, женске конфекције, гвожђарије итд.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Српско Трговачко Друштво а. д. СОЛУН

Улица Победе бр. 11, на кеју до биоскопа „Пате“.

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Швајцарску и Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује у свима монетама поштанским упутницама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Друштво стоји под непосредним надзором Краљ. Срп. Владе и Врховне Команде преко нарочито одређеног делегата.

Обавештења бесплатно.

УПРАВА.

</